

Căutind frumusețea realității, Lucian Pintilie caută, în același timp, s-o reconstruiască în imagini lapidare, urmărind dinamismul tumultuos al prezentului și echilibrul armonic al formelor clasice. Firește, nu s-a desăvârșit încă, și îl caracterizează acum nu împlinirile senine, ci ferveoarea căutării; după câte înțeleg, mai are de învățat știința cunoașterii nemijlocite (nu numai livești) a realității cuprinse în piesă, interesul exigent pentru transformarea optimă a actorului în personaj, și poate chiar arta unei distribuții; de aceea, cînd privești această figură cu ochi foarte mobili și nas ascuțit, înconjurată de o bărbuță roșcată, cu perii zbirliti, nu ți-o închipi nici-decum fixată în ulei, ci de-abia schițată în creion. Dar numele i-a și fost înscris în cartea de azi a teatrului nostru, și se poate presupune că artistul va trece, pe multe pagini libere străjuite de acest nume, noi realizări importante.

Căci are de-abia treizeci de ani.

Valentin Silvestru

HOREA POPESCU

Născut în 1926. Licențiat în drept în 1948. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1953.

Din spectacolele puse în scenă: Conu Leonida față cu reacțiunea de I. L. Caragiale (spectacol de debut, Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1952); Chirița în provincie de V. Alecsandri (în colaborare cu Lucian Giurghescu, Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1953); Titanic Vals de Tudor Mușatescu (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1954); Doamna Ministru de Branislav Nușici (Baia-Mare, 1955); Jocul dragostei și-al întîmplării de Marivaux (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1955); Domnișoara Nastasia de G. M. Zamfirescu (idem, 1956); Tache, Ianke și Cadir de Victor Ion Popa (Baia-Mare, 1957); Moralitatea doamnei Dulcka de Zapolska (idem, 1957); Inspectorul de poliție de J. B. Priestley (idem, 1957); Baia de Majakovski (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1957); Viforul de B. Delavrancea (Timișoara, 1958); Dansatoarea, gangsterul și necunoscutul de V. Briădeanu (Timișoara și Teatrul Municipal, 1958); Răzeșii lui Bogdan de Ernest Maitei (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1958); O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale (Timișoara, 1959); Vlaicu și feciorii lui de Lucia Demetrius (Teatrul Municipal, 1959); Aristocrații de N. Pogodin (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1959); Ferestre deschise de Paul Everac (Teatrul Tineretului, 1960); O lună de confort de Ben Dumitrescu și Șt. Iureș (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1960); Ochiul albastru de Paul Everac (idem, 1961); Hoții și vardiștii de M. Al. Stănescu (idem, 1961); Îndrăzneala de Gh. Vlad (Pitești, 1962); Războiul de Goldoni (Teatrul Regional București, 1963); Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită de B. Brecht (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1963).

A regizat filmele Omul de lângă tine (scenariu Paul Everac) și Dragoste lungă de o seară (scenariu Al. Ivan Ghilia).

Distins cu Premiul I pentru regie la al doilea Concurs republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice din 1957, Premiul I la Festivalul teatrelor dramatice din 1958 și Premiul criticii dramatice din anul 1957.

Face parte din cea dintîi promoție de regizori formați de Institutul de artă teatrală, între 1949 și 1953. Pe temelia esteticii marxiste — în atmosfera căreia s-a format —, Horea Popescu ne-a oferit o contribuție artistică de certă trăinicie și vitalitate. Ca și ceilalți colegi ai săi, el pleacă în spectacol de la realitatea și universul textului dramatic, operînd însă o continuă raportare a acestor date la propriul său univers cognitiv și senzorial. Aceasta înseamnă că textul, litera și spiritul lui nu rămîn fără o acoperire de viață. Iar dacă, uneori, s-ar putea constata nepotriviri stilistice între realitatea piesei și cea creată pe scenă de Horea Popescu (în câteva ocazii, mai ales în provincie, regizorul a lucrat cu mai puțină angajare a tuturor resurselor), în spectacolele sale trepidează întotdeauna o realitate reflectată autentic și trulent pe toată suprafața dialogului. Iată de ce caracterul coral, orchestral — propriu artei regizorale în genere — dobîndește la Horea Popescu lumini particulare, agitatorice, iar toate figurile de pe scenă au de executat și execută o partitură proprie, de la protagonist pînă la cel din urmă figurant. Spectacolele lui sînt populare, creînd mereu echivalență și osmoză între masele de pe

Personaje create de actori tineri:

Leopoldina Bălănuță-Valia (Prima
întilnire de Tatiana Sitina, Teatrul
Tineretului)

Constantin Rauțchi-Azduk (Cercul de
cretă caucazian de Bertolt Brecht,
Teatrul Național „I. L. Caragiale“)

Emmerich Schäffer-Franz Moor
(Hoții de Fr. Schiller, Teatrul Ger-
man din Timișoara)

scenă și cele din sala. Șef de orchestră, adică coordonator și armonizator de acțiuni dramatice, Horea Popescu este însă — printre puținii — și un *om din orchestră*: în sensul că poate folosi el însuși instrumentele spectacolului (decor, lumini, sonorizare etc.), care l-au fascinat încă din copilărie. Nu numai la repetiții, ci și la premiere, regizorul nostru „pune mina”, îl dublează fie pe regizorul tehnic, fie pe electrician, fie pe sonorizator și pe cortinier, sau chiar pe toți, în cursul aceleiași seri. Versatilitatea, care îl face un bun colaborator cu ceilalți factori ai spectacolului de teatru: cu scenograful (la *Domnișoara Nastasia*, cu Tody Constantinescu, la *Baia, Aristocrații* și *Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită*, cu Jules Perahim, ca să dăm exemple), stabilind repede un limbaj comun de specialitate, datorită unei îndelungate pasiuni și experiențe scenografice proprii; cu compozitorul sau sonorizatorul (la *Domnișoara Nastasia, Răzeșii lui Bogdan, Războiul* etc.), pe baza unor cunoștințe muzicale deocrot impozitate; cu electricianul, la toate spectacolele sale. Dar și cu actorul: Horea Popescu e unul dintre regizorii care au contribuit la progresul unor actori, priceput în a se face înțeles și a înțelege. Realizările de prestigiu ale unor actori ca Jules Cazaban (*Baia*), Ștefan Ciubotărașu (*Vlăicu și feciorii lui*), Nelly Nicolau Ștefănescu (*Răzeșii lui Bogdan*), Ștefan Mihăilescu-Brăila (*Inspectorul de poliție, Răzeșii lui Bogdan, Ascensiunea lui Arturo Ui* ș.a.) se datorează, desigur, și unei reale prezențe regizorale. Iar acestora li se adaugă toate figurile actoricești de planul doi sau trei, devenite — prin intervenția lui Horea Popescu — individualități distincte și, ca atare, obținând creații echivalente, în esență, cu cele ale interpretelor principali. În felul acesta, întreg ansamblul (sau ansamblurile) de la Teatrul Muncitoresc C.F.R. a dobândit deseori relief, având în frunte un autentic animator. Rămân de neuitat, bunăoară, dramaticul joc de contraste din *Domnișoara Nastasia*, cu frângerea de nufăr negru la protagonistei, cu penetrantul episod al circumișii; sau alunecarea tragică a personajelor din *Inspectorul de poliție*, înscrisă într-un desen de o geometrie perfectă; ca și exploziile ilare ale lui Pobedonosikov și lungul șir de solicitanți în mișcare giratorie din *Baia*; sau compoziția plastică din *Aristocrații*, cu acel impresionant alai al roabelor, simbol al eliberării prin muncă. Iar acum, de curând, procesiunea funebră din *Ascensiunea lui Arturo Ui*, jocul scaunelor, lecția de oratorie... Intima cunoaștere a fiecărui centimetru pătrat de scenă și fiecărei particule de spectacol îi dă regizorului o certitudine „materială”, o siguranță tehnică, pe care clădește apoi în liniște jocul subtil al trăirilor sufletești, al sondajelor de adâncimi psihologice, al ciocnirilor de caractere. Măsura, în toate, i-o dă tocmai bunul-gust, deprins de la arta meșterului anonim, ca în încrustătura unei porți țărănești sau în alesătura iilor. Și tocmai această măsură pe care i-o însuflă arta populară, în proporții, în culori, în ritm, face din Horea Popescu un autentic reprezentant al școlii noastre naționale de regie. Surprinzî în spectacolele sale bătaia de aripi a unei gândiri robuste, rotunde și temerare, tresărirea unor simțuri intacte, proaspete. Patetic și intens, scrutînd zone psihologice fierbinți; alteori cerebral, sublimînd fiorul tragic în coregrafia savantă; cînd sarcastic, incisiv, plin de inventivitate și de brio maiakovskian sau brechtian; cînd aspru și fratern ca modulațiile unui tulnic moșesc — Horea Popescu și arta lui regizorală se disting prin forță, prin amploare, prin autenticitate, printr-o deosebită vitalitate; pentru Horea Popescu, spectacolul are atîta artă, cită viață cuprinde.

Florian Potra

ION SIMIONESCU

Născut în anul 1928. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1953. Din spectacolele puse în scenă: *Micii burghezi* de M. Gorki (spectacol de absolvire); *Vinovații fără vină* de Ostrovski; *Cei din urmă* de Gorki; *D-ale carnavalului* de I. L. Caragiale; *Cetatea de foc* de Mihail Davidoglu; *Aristocrații* de Nikolai Pogodin; *Doamna Ministru de Nușici*; *Secunda 58* de Dorel Dorian; *Mutter Courage* de Brecht; *Omul care a văzut moartea* de Victor Eftimiș; *Rețeta fericirii și Mielul turbat* de Aurel Baranga; *Fata fără zestre* de Ostrovski; *Pogoară iarna* de M. Anderson; *Chirița în Iași* de Vasile Alecsandri; *Grădina cu trandafiri* de A. Andrieș; *Vulpile* de Lilian Hellman (Teatrul de Stat din Brașov).

Distins cu Premiul III pentru regie la al IV-lea Concurs republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice din 1962.